

یادنامه‌ای برای
گرامیداشت مقام علمی
استاد آیت‌الله
محمد واعظ‌زاده خراسانی

پاییز ۱۴۰۳

۲۵

مثلاً کلمه صدق که در قرآن بسامد و ازگانی زیادی دارد تا پانصد صفحه مثلاً حدود نیم جلد از این کتاب را به خودش اختصاص داده است.

◀ تقویت‌کننده اندیشه وحدت

من در یک نگاه تحلیلی، این کتاب را یکی از مؤلفه‌ها و زمینه‌های ایجاد وحدت میان امت اسلامی در عرصه منابع کتابخانه‌ای می‌دانم. این کتاب همان چیزی است که ما به عنوان یکی از رویکردهای اندیشه‌وحدت و رویکرد مقبول و قابل دفاع به آن معتقد هستیم؛ یعنی دفاع از مکتب اهل بیت (ع). با توجه به رویکرد دنیال کردن و اثبات و به کرسی نشاندن مرجعیت علمی اهل بیت در جهت تفسیر قرآن و استفاده از قرآن به عنوان ثقل اکبر پیامبر اکرم، این کتاب می‌تواند یکی از منابعی باشد که آن وحدت مورد توجه و اشتیاق بزرگانی مثل مرحوم آیت‌الله بروجردی را تحقق بخشد و مبنایی قرار بگیرد برای همه مذاکرات و دادوستدها و گفت‌وگوهای وحدت‌بخش میان عالمان مذاهب اسلامی. بنابراین اهمیت این کتاب بیشتر از این جهت معلوم می‌شود.

◀ اثری مشهور در جهان اهل سنت اما مهجور در میان فرهیختگان ایرانی

یکی از مسائل قابل توجه این است که این کتاب آن گونه که باید در حوزه‌های علمی، حوزوی و دانشگاهی ما شناخته شده نیست و به تعبیری، دست‌اندرکاران نشر و تهیه این اثر، جهان عرب و جهان اهل سنت، بیشتر از فرهیختگان کشور ما از این کتاب بهره برده‌اند و با آن آشنا هستند. برای معرفی بیشتر این کتاب و طبعاً معرفی شخصیت علمی مرحوم آیت‌الله واعظ‌زاده خراسانی و ایده خلاقانه‌ای که در این کتاب داشته‌اند، می‌توان تلاش بیشتری کرد و اگر مثلاً با شخصیت‌های صاحب‌نظر در این عرصه مصاحبه‌هایی شکل بگیرد، گمان می‌کنم خلأیی که تاکنون دیده شده، بیشتر بپوشاند.

مختلف علمی داشتند، صرف همین پروژه کردند و اهمیت زائد الوصفی برای آن قائل بودند، به گونه‌ای که به تعبیر رهبر معظم انقلاب اسلامی تا آخرین مراحل به تلاش علمی مشغول بودند و همین نگارش استعمال قرآنی مدخل‌های مختلف پروژه بزرگ «المعجم فی فقه لغة القرآن» را تا آخرین روزهای عمرشان برعهده داشتند.

◀ میراث ماندگار

جنبه‌های مختلف دیگر در شخصیت علمی ایشان طبعاً از سوی بزرگان دیگر مطرح خواهد شد که بنده یا چندان اطلاعی ندارم یا برای اینکه وارد آن عرصه‌ها بشوم، شایستگی ندارم، کما اینکه زمینه‌های مختلف زندگی‌نامه علمی ایشان را از زبان خیلی از بزرگان شنیدیم و خواندیم و استفاده کردیم و در یادمان‌هایی که مطرح می‌شود، بهره برده‌ایم.

اما به گمان من، کتاب المعجم از موسوعه‌های علمی بسیار ارزشمند و ماندگار جهانی امت اسلام خواهد شد که برای کشور اسلامی ما و برای مکتب شیعه مایه افتخار است و دستاوردی برای جهان اسلام محسوب می‌شود.

رهبر معظم انقلاب در توصیف این مجموعه فرمودند که این کتاب «المعجم فی فقه لغة القرآن و سرّ بلاغة» را در واقع باید دایرة‌المعارف نامید؛ به لحاظ اینکه استفاده‌های مختلفی از این منبع می‌شود. البته در اصل فرهنگ لغت قرآنی است ولی خیلی جامع و بسیار مورد استقبال قرار گرفته است. با اینکه ۵۳ جلد است، هر جلد در حدود هزار صفحه است. بعضی مجلدات هم به چاپ ششم یا هفتم رسیده است.

در کشورهای اسلامی و نمایشگاه‌های بین‌المللی مورد استقبال و تقاضای بسیار زیاد قرار گرفته و منتظر مجلدات بعدی آن هستند. اشراف و نظارت علمی این اثر با خود استاد بود. بعد از ایشان، در مجلدات اخیر، حضرت آیت‌الله العظمی سبحانی، بر این کتاب اشراف علمی دارند و جمعی هم که مانند گذشته، در این طرح همکاری دارند. بعضی از مدخل‌های این موسوعه،